

درس ۱۸ قدیمی ترین سکونتگاه های ایران

نکات مهم درس

یکی از موزه های ایران باستان در تهران قرار دارد در این موزه مجسمه ها، ظروف و ابزار و وسایلی از گذشته های بسیار دور ایران نگهداری می شود در این موزه، شما آثار تاریخی به جای مانده از دوره قبل از اسلام را مشاهده می کنید. به همین جهت به این موزه، موزه ایران باستان می گویند علم تاریخ یعنی مطالعه دقیق زندگی انسان ها در گذشته است

کسانی که تاریخ را مطالعه می کنند، زمان گذشته را براساس حوادث و تغییرات مهم به بخش هایی تقسیم می کنند ورود اسلام به ایران از مهم ترین رویداد ها تاریخی کشور ما است. به همین جهت مورخان تاریخ ایران را به دو دوره تقسیم کرده اند.

۱- تاریخ ایران قبل از اسلام که به آن دوره ی ایران باستان می گویند.

۲- تاریخ ایران دوره اسلامی که با سقوط حکومت ساسانیان و ورود اسلام به ایران آغاز شد و تا کنون ادامه دارد.

آیا ایران جایگاه تمدن های کهن بوده است؟ باستان شناسان می گویند هزاران سال پیش، انسان ها از وسایل بسیار ساده و ابتدایی استفاده می کردند. آنها از طریق گرد آوری خوراک و شکار

حیوانات زندگی می کردند، در جست و جوی شکار و خوراک از جایی به جای دیگر می رفتند و برای محافظت از خود درون غارها به سر می بردند. ابزارهای انسان های غارنشین در این دوره از سنگ بود و آنها به یادبود شکار هایشان نقش هایی روی دیوار غارها کشیده و یا بر روی کوه های اطراف خود کنده بودند امروزه هنوز آثار برخی از این سنگ نگاره ها باقی مانده است. ، سپس انسان ها کشاورزی را یاد گرفتند و حیوانات را اهلی کردند. آنها در کنار رودخانه ها برای خود خانه های دائمی ساختند. کشاورزی موجب شد که انسان ها یکجانشین شدند و بدین ترتیب اولین روستاها در کنار رود های پر آب و چشمه ها پدید آمدند. مردم این روستاها به تدریج در ساختن ابزار و وسایل گوناگون و مورد نیاز خود پیشرفت کردند. با رونق کشاورزی، غذا به اندازه کافی تولید و ذخیره می شد و دیگر همه افراد مجبور به کار کشاورزی نبودند. بنابراین، عده ای در کارهای دیگر مهارت پیدا کردند. برای مثال: آنها با استفاده از گل، ظروف سفالی ساختند. این ظروف ابتدا شکل ساده ای داشتند ولی به تدریج شکل بهتری یافتند و دارای نقش و نگار شدند.

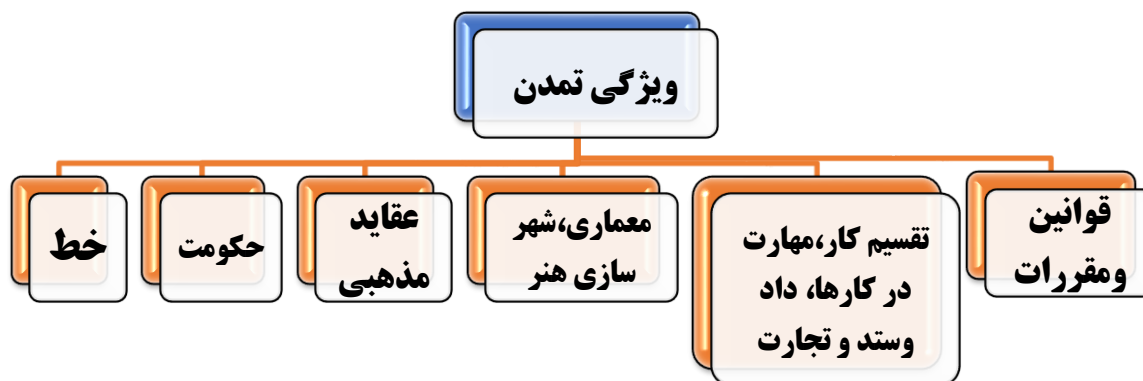
انسان ها برای رسیدگی به کارها و نوشتن و محاسبه داد و ستد هایشان خط را اختراع کردند.

با گذشت زمان، جمعیت برخی سکونتگاه ها رو به افزایش گذاشت و شهرهایی پدید آمدند که به وسیله حکومتی اداره می شدند. آنها قوانین و مقرراتی برای خود وضع کردند مردم این شهرها در هنر و معماری و ساختن بناها پیشرفت زیادی کردند. بدین ترتیب نخستین «تمدن های» بشری به وجود آمدند.

تپه سیلک کاشان

بعضی از کسانی که گذشته را مطالعه می کنند، معتقدندها « تمدن » این ویژگی ها را داشتند. شواهد و مدارکی که از گذشته به دست آمده، نشان می دهد که در سرزمین ایران، در گذشته های دور، تمدن های بزرگی وجود داشته اند.

شهر سوخته

در گذشته ای نه چندان دور، باستان شناسان در نزدیکی شهر زابل در استان سیستان و بلوچستان، اشیایی پیدا کردند و با مطالعه بر روی آنها حدس زدند که حدود پنج هزار سال پیش تمدن بزرگی

در این منطقه وجود داشته است. آنها با مطالعه و کاوش بیشتر در یافتند که این تمدن بعدها به طرز نامعلوم و عجیبی از بین رفته است و به همین علت این شهر را شهر سوخته نام گذاشتند.

تمدن ایلام

حدود هشتاد سال پیش، چند مهندس که با هواپیما به خوزستان می رفتند، متوجه تپه ای شدند و احتمال دادند که زیر آن آثار تاریخی وجود داشته باشد. آنها باستان شناسان را از وجود این تپه با خبر کردند.

باستان شناسان پس از مدت ها تلاش با زحمت و مواظبت زیاد خاک ها را کنار زدند و به تدریج **خرابه های چغازنبیل** مهم ترین اثر به جای مانده از تمدن ایلام را کشف کردند .

ایلامی ها حدود ۳ هزار سال در این منطقه زندگی کرده و تمدن بزرگی را به وجود آورده بودند. آنها بر روی لوح های گلی، قانون هایی که پادشاهان ایلام وضع کرده بودند، می نوشتند. بعضی از این لوح ها تا به امروز باقی مانده است. ایلامی ها با هنر سفال سازی آشنا بودند و ظروف سفالی و مجسمه ها و ابزار های مختلف آنها در این منطقه یافت شده است.

تمدن جیرفت

حدود یک قرن پیش باستان شناسان موفق شدند یکی از **بزرگترین تمدن های شرق** را در نزدیکی **جیرفت کرمان در کنار هلیل رود شناسایی** و از دل خاک بیرون کشند. وسایل و ظروف سنگی و مفرغی با نقش جانوران، زیگورات، و کتیبه های آجری از جمله این اکتشافات است. باستان شناسان که درباره این کتیبه ها تحقیق می کنند، هنوز موفق به خواندن آنها نشده اند و احتمال می دهند یکی از قدیمی ترین خط های دنیا باشد که تمدن جیرفت آن را اختراع کرده است.

ظهور پیامبران الهی

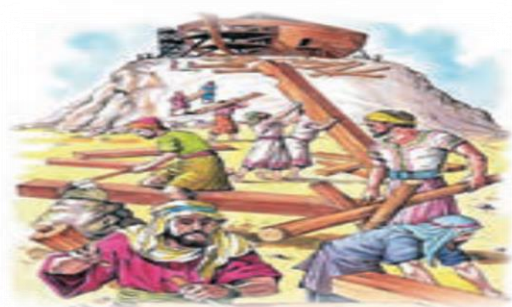
در منطقه **(بین النهرین) سرزمین میان دو رود دجله و فرات و کنار رود نیل** تمدن های دیگری به وجود آمدند در آن زمان اگر چه مردم این نواحی در ساختن ابزار و وسایل زندگی پیشرفت کرده بودند و تمدن های بزرگی در کنار رودها پدید آمده بود اما در زندگی و شرایط اجتماعی آنها شرایط بدی حاکم بود.

فرمانروایان در کاخ های باشکوه به خوشگذرانی مشغول بودند و به مردم ظلم بسیار می کردند. انسان ها به جای پرستش خداوند یکتا، خورشید و ماه یا بت ها را عبادت می کردند و گمراه بودند. اخلاق و رفتار و قانون و مقرراتی که مردم از آن پیروی می کردند آکنده از جهل و گمراهی، خرافات و ظلم و ستم بود. خداوند متعال در زمان های مختلف برای هدایت مردم و نجات آنها از گمراهی و ظلم، پیامبرانی را فرستاد. **دوتن از پیامبران بزرگ الهی یعنی حضرت نوح و حضرت ابراهیم در بین النهرین** می زیستند.

حضرت موسی و حضرت یوسف نیز مدت زیادی در **مصر** بسر بردند.

بعدها **حضرت عیسی** زمان حکمرانی امپراتوری روم در **فلسطین** متولد شدند. این پیامبران از جانب خداوند برای هدایت مردم برگزیده شدند. همه آنها با حاکمان ستمگر عصر خود مبارزه می کردند

و به فرمان خداوند از آنها می خواستند دست از ستم بردارند و به آیات خداوند بیندیشند و عمل کنند. به آنها گوشزد می کردند که خداوند، بدکاران و ستمگران را نابود خواهد کرد و از مردم نیز می خواستند تا با دوری از گناهان، رفتار نیکو در پیش بگیرند و از ظالمان اطاعت نکنند.

حضرت محمد(ص) که آخرین پیامبر الهی است در نامه ای به پادشاه ساسانی همین موارد را خواستار شده بود . اما او پیام رسول خدا را نادیده گرفت و توجهی به آن نکرد.

سوالات متن درس ۱۸

- ۱- موزه ایران باستان چرا به این نام خوانده می شود؟
- ۲- تاریخ ایران به چند دوره زمانی تقسیم شده است؟
- ۳- براساس مطالعات باستان شناسان زندگی بشر از مراحل ابتدایی چگونه آغاز شده است؟
- ۴- اولین روستاها در کجا پدید آمدند؟
- ۵- چرا انسان خط را اختراع کردند؟
- ۶- نخستین شهرها چگونه پدید آمدند و چگونه اداره می شدند؟
- ۷- نخستین تمدن های بشری چگونه به وجود آمدند؟
- ۸- ویژگی های تمدن را بنویسید؟
- ۹- نمونه هایی از تمدن های بزرگ ایران را بنویسید؟
- ۱۰- شهر سوخته در کدام منطقه و متعلق به کدام دوره زمانی در تاریخ است؟
- ۱۱- شهر سوخته چرا به این نام معروف شد؟
- ۱۲- مهم ترین اثر به جای مانده از تمدن ایلام چه نام دارد؟
- ۱۳- تمدن ایلام در کجا و در چه زمانی بوده است؟
- ۱۴- ایلامی ها با چه هنری آشنا بودند؟
- ۱۵- تمدن جیرفت چگونه کشف شد؟
- ۱۶- از تمدن جیرفت چه آثاری کشف شده است؟
- ۱۷- کدام پیامبران در بین النهرین می زیستند؟
- ۱۸- کدام پیامبران در مصر به سر می بردند؟
- ۱۹- پیامبران با چه کسانی مبارزه می کردند؟
- ۲۰- پیامبران از مردم می خواستند چگونه زندگی کنند؟

پاسخ سؤالات متن درس ۱۸

۱- در این موزه آثار تاریخی به جای مانده از دوره ی قبل از اسلام را وجود دارد. به همین جهت به این موزه، موزه ایران باستان می گویند .

۲- ایران باستان ۲ - ایران اسلامی

۳- باستان شناسان می گویند هزاران سال پیش ، انسان ها از وسایلی بسیار ساده و ابتدایی استفاده می کردند. آنها از طریق گردآوری خوراک و شکار حیوانات زندگی می کردند، در جست و جوی شکار و خوراک از جایی به جای دیگر می رفتند و برای محافظت از خود درون غارها می رفتند. سپس انسان ها کشاورزی را یاد گرفتند و حیوانات را اهلی کردند. آنها در کنار رودخانه برای خود خانه های دائمی ساختند.

۴- در کنار رودهای پر آب و چشمه ها

۵- انسان ها برای رسیدگی به کارها و نوشتن و محاسبه داد و ستد هایشان خط را اختراع کردند.

۶- با گذشت زمان ، جمعیت برخی سکونتگاه ها رو به افزایش گذاشت و شهرهایی پدید آمدند که به وسیله ی حکومتی اداره می شدند. آنها قوانین و مقرراتی برای خود وضع کردند.

۷- مردم شهرها در هنر و معماری و ساختن بناها ، پیشرفت زیادی کردند. بدین ترتیب نخستین تمدن های بشری به وجود آمدند .

۸- حکومت - خط - عقاید مذهبی - معماری ، شهرسازی و هنر - قوانین و مقررات - تقسیم کار ، مهارت در کارهای مختلف ، دادوستد و تجارت

۹- شهر سوخته - تمدن ایلام - تمدن جیرفت

۱۰- در نزدیکی شهر زابل در استان سیستان و بلوچستان و حدود پنج هزار سال

۱۱- باستان شناسان با مطالعه و کاوش بیشتر دریافتند که این تمدن بعدها به

طرز نامعلوم و عجیبی از بین رفته است و به همین علت این شهر را شهر سوخته نام گذاشتند .

۱۲- معبد چغازنبیل در شوش

۱۳- در شوش و حدود سه هزار سال پیش

۱۴- سفال سازی

۱۵- در نزدیکی جیرفت کرمان در کنار هلیل رود .

۱۶- وسایل و ظروف سنگی و مفرغی با نقش جانوران، زیگورات، و کتیبه های آجری از جمله این اکتشافات است.

۱۷- حضرت نوح و حضرت ابراهیم

- ۱۸- حضرت موسی و حضرت یوسف
۱۹- همه آنها با حاکمان ستمگر عصر خود مبارزه می کردند.
۲۰- از مردم نیز می خواستند تا با دوری از گناهان، رفتار نیکو در پیش بگیرند و از ظالمان اطاعت نکنند.

پاسخ فعالیت های درس ۱۸

- ۱- برعهده دانش آموز
۲- رود کارون خاک حاصلخیز و جلگه ای و رود پر آب کارون باعث جذب جمعیت به این منطقه شد.
۳- برعهده دانش آموز
۴- شهرسازی - لوحه های گلی که بر روی آن قوانین نوشته شده - ظروف سفال و ابزارالات مورد نیاز آن - داشتن حکومت
۵- حضرت عیسی و حضرت موسی (ع)
۶- الف) سوره یونس - هود - یوسف - ابراهیم - محمد - نوح ب) زندگی حضرت موسی را بیان می کند.
۷- برعهده دانش آموز